

Program proti šikanování ve škole

(zpracováno podle Kolář, M. Bolest šikanování. Praha: Portál, 2001. a Kolář, M. Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál, 2011.)

Program proti šikanování slouží k vytvoření bezpečného, respektujícího a spolupracujícího prostředí ve škole, zaměřuje se především na prevenci šikanování a ukazuje postupy řešení šikanování. Je určen všem pedagogickým pracovníkům školy, dále pak nepedagogickým pracovníkům, rodičům a žákům školy. Tento program je nedílnou součástí Primární prevence rizikového chování ve škole a Minimálního preventivního programu školy.

Šikanování:

- chování se záměrem ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků
- cílené a opakované fyzické a psychické útoky jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků
- oběť se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemůže bránit.

Podoby šikanování:

- přímá podoba šikany: fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeže, poškozování věcí, slovní útoky v podobě nadávek, pomluvy, vyhrožování, ponižování, sexuální obtěžování až zneužívání, kyberšikana prostřednictvím elektronické komunikace (útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod.)
- nepřímá podoba šikany: demonstrativní přehlížení, ignorování žáka či žáků

Prevence proti šikanování:

- školní vzdělávací program
- systém primární prevence SPJ, který je dán Směrnicí k primární prevenci rizikového chování u žáků a Minimálním preventivním programem
- systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- informování pedagogických pracovníků a žáků o problematice šikanování.
- zapracování prevence proti šikanování do školního řádu a dodržování školního řádu
- spolupráce se specializovanými institucemi
- důsledná realizace dozorů
- zapojení všech pracovníků školy včetně nepedagogických a správních zaměstnanců
- vytváření rizikových prostor ve škole a školním areálu a zajištění dozoru

KRIZOVÝ PLÁN A POSTUPY ŘEŠENÍ ŠIKANOVÁNÍ

Postup pedagogického pracovníka:

- podezření na šikanování - okamžité zahájení vyšetřování šikany, spolupráce s metodikem prevence a výchovným poradcem, oznámení ředitele školy

Postup ředitele školy:

- přijetí informace o podezření na šikanu
- rozhodnutí o potřebě součinnosti se specializovanými institucemi a Policií ČR
- určení pracovníků podílejících se na vyšetřování šikany
- informování zákonných zástupců

Postup rodičů při podezření na šikanování:

- informování o podezření na šikanování třídního učitele popřípadě dalšího pedagogického pracovníka
- informování ředitelky školy v případě prokazatelných projevů šikany

VYŠETŘOVÁNÍ ŠIKANY:

1. Vyšetřování počáteční šikany:

- odhad závažnosti a pokročilosti
- rozhovor s informátory a oběťmi
- nalezení vhodných svědků
- individuální, případně i konfrontační rozhovory se svědky (ne konfrontace oběť x agresor)
- ochrana oběti
- rozhovor s agresory
- výchovná komise s agresorem a zákonnými zástupci
- rozhovor s rodiči oběti
- třídní schůzka
- dlouhodobá práce s celou třídou

2. Vyšetřování pokročilé šikany – výbuch skupinového násilí:

Prvotní kroky pomoci

- překonání šoku pedagoga
- bezprostřední záchrana oběti

Příprava vyšetřování

- zapojení všech dostupných pedagogů (např. na poschodí) a rozdělení rolí
- informování vedení školy
- zajištění dozoru ve třídě (zabránit domluvě účastníků agrese)

- zajištění péče o oběť
- informování Policie ČR, zákonných zástupců, případně specialisty na šikanu

Vyšetřování

- rozhovor s obětí a informátory
- nalezení spolupracujících účastníků a agresorů
- individuální, případně i konfrontační rozhovory se svědky (ne konfrontace oběť x agresor)
- rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory